

PATVIRTINTA
Vilniaus Salininkų
gimnazijos direktoriaus
2019 m. lapkričio 29 d.
įsakymu Nr. V-214 (1.3)

KRIZIŲ VALDYMO VILNIAUS SALININKŲ GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krizių valdymo Vilniaus Salininkų gimnazijoje tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymu 2018 m. kovo 8 d. Nr. V-229 patvirtintomis „Rekomendacijomis dėl krizių valdymo mokyklose“.

2. Krizių valdymo Vilniaus Salininkų gimnazijoje tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) reglamentuoja krizių valdymą mokykloje, krizių valdymo grupės narių funkcijas, darbo organizavimą bei institucijų bendradarbiavimą.

3. Krizių valdymo tikslas:

3.1. užtikrinti, kad krizės įveikimo metu ugdymo procesas ugdymo įstaigoje vyktų įprasta tvarka arba kuo greičiau prie jos grįžtų;

3.2. užtikrinti krizės paveiktiems bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą.

4. Krizių valdymo mokykloje koordinatoriai, organizatoriai ir vykdytojai yra ugdymo įstaigos vaiko gerovės komisija (toliau – VGK), įstaigos krizės valdymo komanda, PPT, jungtinės psichologų krizių įveikos grupės (toliau – Jungtinė grupė), kitos švietimo ir sveikatos sistemos įstaigos.

5. Šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **krizinė situacija** – situacija, kurią lydi didelis nerimas, įtampa, grėsmė, nesaugumas, pavojus, pasimetimas ir kt;

5.2. **krizė mokykloje** – netikėtas ir/ar pavojingas įvykis, sutrikdantis įprastą bendruomenės ar atskirų jos narių veiklą, emociškai sukrečiantis visą ar didesnę ugdymo įstaigos bendruomenės dalį. Krizinių situacijų pavyzdžiai: mokinio ar bendruomenės nario savižudybė, kita komplikuota netektis: bendruomenės nario mirtis dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos, nelaimingas atsitikimas, susijęs su mirties grėsme mokykloje, susišaudymas mokykloje, gaisras mokykloje, įkaitų paėmimas, bendruomenės nario dingimas ir kt;

5.3. **krizės valdymas mokykloje** – veiksmai, kuriuos atlieka gimnazijos administracija, VGK ir PPT siekdamas įveikti krizės sukeltas problemas ir teikti bendruomenei veiksmingą pagalbą. Krizių valdymas apima pagalbos organizavimą, įstaigos bendruomenės (įskaitant tėvus) bei kitų institucijų informavimą, bendravimą su žiniasklaida, pasirūpinimą įstaigos bendruomenės narių saugumu ir pan.;

5.4. **krizių valdymo gimnazijoje komanda (mokyklos komanda)** – mokykloje nuolat veikianti krizių valdymą vykdanči komanda, kurią sudaro administracijos, švietimo pagalbos specialistų, mokytojų atstovai, turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų;

5.5. **krizės valdymo koordinorius** – specialistas, paskirtas ugdymo įstaigos, PPT ir Vilniaus miesto savivaldybės administracijos, kuris koordinuoja krizės valdymą mokykloje. Mokyklos koordinatoriumi gali būti skiriamas asmuo, turintis tinkamą kvalifikaciją krizinei situacijai vertinti, įvertinti ir koordinuoti;

5.6. **savižudybės grėsmė** – situacija, kai yra identifikuojamas asmuo, turintis ketinimų nusižudyti;

5.7. **savižudybės krizės prevencija** – veiksmai, kuriuos gimnazijos administracija, gimnazijos psichologas ir/ar socialinis pedagogas, pasitelkdamas kitus narius ir kitų institucijų specialistus siekiant suteikti reikiamą pagalbą ir užkirsti kelią asmens savižudybei.

II SKYRIUS KRIZIŲ VALDYMAS

6. Krizių valdymas ugdymo įstaigoje:

6.1. krizių valdymą mokykloje vykdo nuolat veikianti Krizių valdymo gimnazijoje komanda (toliau – Gimnazijos komanda). Gimnazijos komandą sudaro: direktoriaus pavaduotojas ugdymui, psichologas, socialinis pedagogas, visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, dalykų mokytojai. Gimnazijos komanda bendradarbiauja ir veikia su gimnazijos VGK.

6.2. krizės komandos paskirtis krizės metu – įvykus krizei mokykloje atkurti įprastą mokyklos bendruomenės veiklą, užtikrinti krizės paveiktiems mokyklos bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą ir informuoti apie įvykį;

6.3. VGK ir gimnazijos komanda nustato komandos darbo organizavimo tvarką, pasiskirsto funkcijomis, parengia preliminarų krizės valdymo mokykloje planą.

6.3.1. mokyklos krizių valdymo koordinatorius – direktorius, jį pavaduoja pavaduotojas ugdymui:

- koordinuoja krizių įveikimo plano rengimą ir peržiūrėjimą;
- skelbia krizinės situacijos pradžią;
- sprendžia, kokie krizių įveikimo veiksmai yra būtini;
- rūpinasi krizių valdymo veiksmų įvertinimu;
- sukviečia bendrą gimnazijos darbuotojų susirinkimą;
- pateikia mokyklos darbuotojams informaciją apie įvykį;
- palaiko ryšį su mokyklos steigėju, informuoja apie įvykį;
- sprendžia gimnazijos darbo organizavimo klausimus;
- kontroliuoja faktų sklaidą, bendrauja su žiniasklaida;
- informuoja nukentėjusio(-ių) šeimos narius (jei įvykis įvyko mokykloje).

6.3.2. gimnazijos postvencinės veiklos koordinatorius - direktoriaus pavaduotojas ugdymui, jį pavaduoja kitas direktoriaus pavaduotojas:

- informuoja mokytojus, kaip jie turėtų pranešti mokiniams apie įvykį;
- užtikrina, kad mokiniai apie įvykį būtų informuojami visose klasėse vienu metu;
- užmezga ryšius su įvairiomis organizacijomis ir bendruomenės struktūromis, galinčiomis padėti mokyklos krizės atveju;
- kreipiasi pagalbos į teritorinę policijos įstaigą, Vaiko teisių apsaugos tarnybą, Socialinių paslaugų centrą ir kitas institucijas;
- koordinuoja krizės įveikimo procesą mokykloje (kaupia informaciją apie labiausiai įvykio paveiktus asmenis, pagalbos teikimą ir pan.);
- padeda kitiems specialistams, dalyvauja pokalbiuose;
- teikia pasiūlymus krizių valdymo komandos koordinatoriui dėl mokyklos darbo organizavimo;
- rūpinasi informacija apie pagalbos sklaidą mokykloje;
- kaip pagalbos teikėjas įgyvendina krizių intervencijos veiksmus, teikia emocinę paramą.

6.3.3. psichologas, jį pavaduoja soc. pedagogas:

- užtikrina individualaus ir grupinio konsultavimo galimybę;
- konsultuoja visus mokyklos bendruomenės narius, kuriems reikalinga pagalba;
- rūpinasi informacija apie pagalbos sklaidą mokykloje;
- padeda kitiems specialistams, dalyvauja pokalbiuose;
- teikia informaciją mokiniams ir jų tėvams, neleidžia skliti gandams;
- teikia pasiūlymus gimnazijos vadovui dėl mokyklos darbo organizavimo;
- kreipiasi pagalbos į Vilniaus miesto Pedagoginės Psichologinės tarnybos (PPT) specialistus.

6.3.4. visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, jį pavaduoja dalykų mokytojas:

- teikia pirmąją medicininę pagalbą krizės metu nukentėjusiems asmenims;
- esant reikalui pagalbos kreipiasi į kitas medicinos įstaigas;
- padeda kitiems specialistams, dalyvauja pokalbiuose;
- teikia pasiūlymus mokyklos grupės koordinatoriui dėl mokyklos darbo organizavimo;
- rūpinasi informacija apie pagalbos sklaidą gimnazijoje.

6.3.5. soc. pedagogas, dalykų mokytojai:

- padeda kitiems specialistams, dalyvauja pokalbiuose;
- teikia pasiūlymus mokyklos grupės koordinatoriui dėl gimnazijos darbo organizavimo;
- rūpinasi informacija apie pagalbos sklaidą gimnazijoje.

6.3.6. krizės valdymo laikotarpiu itin svarbus klasių auklėtojų ir mokytojų vaidmuo. Jie:

- rengia pokalbius klasėse;
- neleidžia skliti gandams;
- atsako į mokinių klausimus;
- sudaro galimybę mokiniams laisvai reikšti emocijas;
- identifikuoja mokinius, kuriems reikia pagalbos;
- vykdo užsiėmimus, švelninančius patirtą traumą (meninės veiklos, muzikos, rašinių rašymo);
- palaiko ryšius su tėvais.

6.4. gimnazijos krizių valdymo komanda koordinuoja periodinį (kasmetinį) visų bendruomenės narių (pedagogų, kitų mokyklos darbuotojų, mokinių ir jų tėvų/globėjų) krizių valdymo žinių atnaujinimą;

6.5. krizių valdymą mokykloje koordinuoja ir PPT koordinatorius bendradarbiaudamas su įstaigos komandos koordinatoriumi;

6.6. krizių valdymą mokykloje organizuoja gimnazijos krizių valdymo komanda kartu su PPT koordinatoriumi;

6.7. gimnazija pateikia krizės valdymo eigos lapą (1 priedas) ne vėliau kaip per 2 valandas nuo krizės identifikavimo Savivaldybės krizių valdymo komandai:

6.7.1. gimnazijos administracija, suderinusi su PPT ir Savivaldybės krizės valdymo koordinatoriais, informuoja mokyklos bendruomenę apie įvykį (pvz., visuotinis bendruomenės narių susirinkimas, elektroninis dienynas, SMS žinutės, elektroninis paštas, skambučiai tėvams ir pan.);

6.7.2. rengiant pranešimus gimnazijos bendruomenei pateikiami tik patvirtinti faktai ir informuojama apie priimtus sprendimus prevencijai ir intervencijai;

6.7.3. pranešimai, interviu ir komentarai apie krizinę situaciją gimnazijoje teikiami žiniasklaidai tik suderinus su Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto departamentu bei Tarybos ir mero sekretoriato Rinkodaros ir komunikacijos skyriumi;

6.8. krizių valdymo komanda ir PPT koordinatorius nuolat stebi, renka informaciją, vertina krizės valdymo procesą, prireikus koreguoja krizės valdymo mokykloje veiksmų planą;

6.9. gimnazijos komanda, PPT koordinatorius, įgyvendinę krizės valdymo gimnazijos numatytus veiksmus, įvertina krizės valdymo gimnazijoje veiksmų sėkmingumą ir priima reikiamus sprendimus:

6.9.1. aptaria krizės įveiką;

6.9.2. sustabdo krizės valdymo gimnazijoje aktyvius veiksmus;

6.9.3. per 5 darbo dienas nuo krizės įveikos informuoja Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto departamentą apie krizės įveiką ir rezultatus;

6.9.4. baigus aktyvius veiksmus, 1-2 mėnesius tęsia rizikos grupės asmenų stebėjimą ir vertina situaciją bendruomenėje;

6.10. krizės paveikti aukos (-ų) artimieji informuojami apie psichologinės pagalbos galimybes, motyvuojami ir nukreipiami pagalbai;

6.11. VGK kartu su gimnazijos komanda numato krizių prevencijos renginių organizavimą gimnazijoje bendruomenėje.

III SKYRIUS SAVIŽUDYBĖS KRIZĖS PREVENCIJA

7. Bet kuris gimnazijos darbuotojas, sužinojęs apie mokinio ar kito bendruomenės nario ketinimą nusižudyti ar mintis apie savižudybę, turi informuoti mokyklos psichologą arba jo nesant mokyklos socialinį pedagogą.

8. Gimnazijos krizės komandos vadovas įvertina situaciją ir organizuoja tolesnę pagalbą, veiksmus suderindamas su VGK pirmininku. Kai mokinys ketina nusižudyti, nedelsiant informuojami jo tėvai/globėjai ir tolesnis pagalbos teikimas derinamas su jais, o prireikus su Savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriumi vaiko saugumui užtikrinti. Apie pagalbos teikimą kiekvienu savižudybės grėsmės atveju yra pildomas pagalbos teikimo eigos lapas (1 priedas).

9. Tęstinę pagalbą esant savižudybės krizei teikia psichikos sveikatos specialistai.

10. Apie kitų mokyklos bendruomenės narių informavimą po mokinio savižudybės krizės ir jų įtraukimą į pagalbos procesą sprendžia mokyklos Krizių komanda kartu su mokiniu ir jo tėvais/globėjais.

11. Mokinio tėvams/globėjams atsisakius pagalbos mokiniui, esančiam savižudybės krizėje, įstaigos krizių komanda apie tokį atvejį informuoja Savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių.

IV SKYRIUS PRELIMINARUS KRIZĖS VALDYMO GIMNAZIJOJE PLANAS

- nedelsiant įvertinti krizės aplinkybes ir informuoti mokyklos steigėją ir PPT;
- kreiptis pagalbos į teritorinės policijos įstaigą, medicinos įstaigas, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių ir kitas institucijas;
- parengti informaciją apie krizę gimnazijoje bendruomenei ir/ar žiniasklaidai, kuri turi būti derinama su steigėju (Švietimo, kultūros ir sporto departamentu bei Tarybos ir mero sekretoriato Rinkodaros ir komunikacijos skyriumi);
- nustatyti gimnazijos bendruomenės grupes ar asmenis, kuriems reikalinga psichologinė, socialinė pedagoginė, socialinė ar kita pagalba, ir ją organizuoti;

- konsultuoti gimnazijos bendruomenės narius individualiai ar grupėmis;
- konsultuoti gimnazijos vadovą ir jo pavaduotojus, pedagogus, kaip informuoti apie krizę mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus);
- rengti pokalbius su mokiniais;
- atlikti kitus reikiamus veiksmus.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12. Visi pagalbą krizinėje situacijoje teikę specialistai turi laikytis konfidencialumo, gauti ir teikti informaciją tiek, kiek būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas ir nepažeidžiant vaiko teisių ir teisėtų interesų.

13. Skundų nagrinėjimo tvarka:

13.1. skundai teikiami gimnazijos direktoriui arba gimnazijos krizės valdymo komandai;

13.2. gavus skundą per 3 darbo dienas sudaroma komisija skundai nagrinėti;

13.3. skundai nagrinėjami teisės aktų nustatyta tvarka.

**PAGALBOS TEIKIMO VAIKUI ESANT SAVIŽUDYBĖS KRIZĖS GRĖSMEI
EIGOS LAPAS**

Įvykio
pobūdis/aprašymas:.....
.....
.....
.....

Kas
informavo:.....
.....

Kada:.....
.....

Data, laikas	Specialistas	Veiksmai

KRIZĖS VALDYMO GIMNAZIJOJE ATASKAITA

Mokykla:.....

Traumuojantis įvykis: data, įvykio
pobūdis.....

Informacijos apie įvykį šaltinis (kas informavo apie
įvykį?).....

Kada ir kokias įstaigas mokykla informavo apie
įvykį:.....

Pagalbos
teikėjai:.....

Aktyvios pagalbos teikimo pradžia:.....

Aktyvios pagalbos teikimo pabaiga:.....

Pagalbos priemonės/veiksmai bendruomenei:

	Aprašymas
Informacijos apie įvykį tikslinimas, pranešimų rengimas ir platinimas, situacijos mokykloje įvertinimas, pirminis pagalbos gavėjų ir teikėjų nustatymas, nuolatinis situacijos stebėjimas, pagalbos priemonių tikslinimas.	
Mokiniam (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius).	
Tėvams (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius).	
Mokyklos kolektyvui (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius).	
Sunkumai teikiant pagalbą	

Rekomendacijos dėl galimų prevencijos priemonių įgyvendinimo siekiant spręsti pastebėtas rizikas pagalbos teikimo metu:

.....
.....
.....

PPT koordinatorius (parašas)

Gimnazijos komandos koordinatorius (parašas)